

Zabezpieczanie należności, czyli jak uchronić biznes przed nieuczciwym kontrahentem

Paweł Terpiłowski

Nagranie zostało zrealizowane w ramach projektu
Centrum Rozwoju MŚP.

Zapraszamy na kanał PARP na YouTube,
gdzie znajdziesz więcej rozmów z ekspertami.

Plan prezentacji:

1. Weryfikacja przedsiębiorcy w celu eliminacji nierzetelnych kontrahentów.
2. Jak skonstruować bezpieczną umowę i dlaczego powinna być w formie pisemnej.
3. Kary umowne i ich realizacja.
4. Weksel, w tym weksel in blanco.
5. Przewłaszczenie na zabezpieczenie.
6. Poreczenie.
7. Dobrowolne poddanie się egzekucji przez kontrahenta.
8. Faktoring.
9. Zastaw.
10. Hipoteka.

Weryfikacja przedsiębiorcy w celu eliminacji nierzetelnych kontrahentów

Jak zweryfikować kontrahenta?

- Rejestry przedsiębiorców: Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, Krajowy Rejestr Sądowy.
- Biała lista podatników VAT.
- VAT Information Exchange System (ang. System Wymiany Informacji VAT) dla kontrahentów z Unii Europejskiej.
- Bazy dłużników.
- Sieć Internet.
- Referencje innych kontrahentów.

Weryfikacja przedsiębiorcy w celu eliminacji nierzetelnych kontrahentów

Jak zweryfikować kontrahenta?

Rejestry przedsiębiorców:

Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej

<https://prod.ceidg.gov.pl/CEIDG/CEIDG.Public.UI/Search.aspx>

Krajowy Rejestr Sądowy

<https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs/strona-glowna/>

Co zweryfikować?

- rodzaj prowadzonej działalności, data rozpoczęcia działalności, osoby reprezentujące firmę, adres działalności, wykonywanie obowiązków sprawozdawczych (dot. spółek), status działalności (zawieszony, wykreślony, aktywny).

Weryfikacja przedsiębiorcy w celu eliminacji nierzetelnych kontrahentów

Jak zweryfikować kontrahenta?

Biała lista podatników:

<https://www.podatki.gov.pl/wykaz-podatnikow-vat-wyszukiwarka>

Co zweryfikować?

- status podatnika VAT, data rejestracji jako podatnik VAT numer rachunku bankowego.

VAT Information Exchange System (VIES):

https://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/?locale=pl

Co zweryfikować?

- status podatnika VAT-UE, adres.

Weryfikacja przedsiębiorcy w celu eliminacji nierzetelnych kontrahentów

Jak zweryfikować kontrahenta?

- Bazy dłużników (zazwyczaj płatne).
- Sieć Internet.
- Referencje innych klientów.

Co zweryfikować?

- jakość i terminowość świadczenia usług lub dostarczania towarów, terminowość płatności, sytuacja finansowa, opinie klientów, opinie pracowników, posiadanie infrastruktury (magazyny, biura, produkcja).

Jak skonstruować bezpieczną umowę i dlaczego powinna być w formie pisemnej?

Umowy pisze się na czas wojny, a nie pokoju.

- Forma pisemna umowy.
- Dokładny opis obowiązków i terminów wykonania świadczenia.
- Przewidywanie ryzyka różnego rodzaju.
- Stworzenie wentyli bezpieczeństwa.
- Zabezpieczenie terminu płatności.
- Kary umowne.

Jak skonstruować bezpieczną umowę i dlaczego powinna być w formie pisemnej?

- Jeżeli nie możesz zawrzeć umowy w formie pisemnej, to potwierdź ustalenia drogą e-mail lub sms. Ustalenia pisemne są zasadniczo lepszym dowodem i pozwalają lepiej ustalić przebieg transakcji.
- Umowy powinny przewidywać różne ryzyka, które mogą wystąpić. Zakładaj najgorszy scenariusz i postaraj się zabezpieczyć na wypadek jego wystąpienia.
- Przygotuj sobie wentyl bezpieczeństwa, np. elastyczny termin realizacji świadczenia, możliwość poprawek, płatności ratalne.
- Zabezpiecz swoją zapłatę, np. płatność przed przekazaniem świadczenia, płatność w ratach.

Kary umowne i ich realizacja

Kary umowne dyscyplinują strony umowy.

- Kary za niewykonanie zobowiązania.
- Kary za opóźnienie wykonania zobowiązania.
- Kary za naruszenie obowiązków.
- Nie można nakładać kar za opóźnienie płatności.
- Kary zbyt wysokie mogą być kwestionowane.

Kary umowne i ich realizacja

Kary umowne dyscyplinują strony umowy.

- Kary umowne działają prewencyjnie na strony umowy i pozwalają na zabezpieczenie jej prawidłowego wykonania.
- Np. „Zleceniobiorca zobowiązuje się do zapłaty kary umownej w wysokości 100 zł za każdy dzień opóźnienia w dostawie towarów”.
- Np. „Zleceniodawca zobowiązuje się do nie zawierania umów cywilnoprawnych, umów o pracę, czy nawiązywania jakichkolwiek innych umów w zakresie współpracy z pracownikami Zleceniobiorcy. W przypadku naruszenia zobowiązania, Zleceniodawca zapłaci Zleceniobiorcy karę umowną w wysokości 10.000 zł za każde naruszenie”.

Kary umowne i ich realizacja

Kary umowne dyscyplinują strony umowy.

- Jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.
- Nie można żądać kary umownej za brak zapłaty w terminie, ponieważ odsetki są formą kary.

Weksel, w tym weksel in blanco

Weksel to bezwarunkowe zobowiązania dłużnika do zapłaty.

- Weksel zabezpiecza należność przysługującą od dłużnika lub ewentualne odszkodowania.
- Weksel własny, gdy dłużnik zobowiązuje się do zapłaty.
- Weksel trasowany, gdy dłużnik poleca innej osobie zapłatę wierzycielowi.
- Weksel musi być odpowiednio wypełniony.
- Weksel in blanco daje możliwość wypełnienia go według uznania wierzyciela.

Weksel, w tym weksel in blanco

Elementy obowiązkowe weksla własnego:

- 1) nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono;
- 2) przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej;
- 3) oznaczenie terminu płatności;
- 4) oznaczenie miejsca płatności;
- 5) nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana;
- 6) oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksla;
- 7) podpis wystawcy weksla.

Weksel, w tym weksel in blanco

Na co uważać?

- Wypełnienie weksla w sposób nieprawidłowy może spowodować jego nieważność.
- Jeżeli do weksla in blanco zostało sporządzone porozumienie wekslowe, to wypełnienie weksla musi być zgodnie z treścią porozumienia. W przeciwnym razie, weksel może być nieważny.

Przewłaszczenie na zabezpieczenie

Dłużnik przenosi własność swojej rzeczy na wierzyciela.

Np. na okres pożyczki wierzyciel może stać się właścicielem rzeczy dłużnika.

Dłużnik przenosi na wierzyciela własność swojej rzeczy, a wierzyciel zobowiązuje się do przeniesienia własności tej rzeczy z powrotem na dłużnika po zaspokojeniu wierzytelności, do powrotnego nabycia własności przez dłużnika konieczna jest dodatkowa umowa

albo

dłużnik przenosi własność swojej rzeczy ruchomej na wierzyciela pod warunkiem rozwiązującym, którym jest zaspokojenie wierzytelności i z tą chwilą własność rzeczy ruchomej powraca do dłużnika.

Przewłaszczenie na zabezpieczenie

Przykłady zastosowania.

1. Firma A zleca Firmie B wykonanie odzieży. Firma A obawia się, że Firma B może nie wykonać prawidłowo zlecenia, dlatego postanawia ustanowić przewłaszczenie na zabezpieczenie. Przewłaszczeniem będą objęte maszyny do produkcji odzieży. Maszyny na czas realizacji umowy stają się własnością Firmy A, lecz pozostają w użytku przez Firmę B. Jeżeli Firma B nie wykona prawidłowo zlecenia, to Firma A będzie mogła zachować maszyny.
2. Firma X udziela pożyczki Firmie Y. Pożyczka jest zabezpieczona przewłaszczeniem na zabezpieczenie, Firma Y przenosi własność samochodu ciężarowego. Jeżeli Firma Y nie spłaci pożyczki, to Firma X odbierze samochód w rozliczeniu.

Poręczenie

Poręczyciel zobowiązuje się wykonać zobowiązanie dłużnika.

- Konieczna jest odrębna umowa pomiędzy poręczycielem a dłużnikiem.
- Oświadczenie poręczyciela powinno być pod rygorem nieważności złożone na piśmie.
- Poręczyciel odpowiada jak dłużnik solidarny.
- Jeśli poręczyciel spełni zobowiązanie, to ma roszczenie regresowe do dłużnika.

Poręczenie

Poręczyciel zobowiązuje się wykonać zobowiązanie dłużnika.

Przykład zastosowania:

Firma X zamawia transport specjalistyczny w Firmie Y. Ponieważ Firma X obawia się, że Firma Y nie sprostą zleceniu, to zobowiązuje Firmę Y do przedstawienia poręczyciela. Jeżeli Firma Y nie zrealizuje transportu, to transport będzie musiał na swój koszt zrealizować poręczyciel.

Dobrowolne poddanie się egzekucji przez kontrahenta

Dłużnik poddaje się egzekucji.

- Oświadczenie dłużnika wymaga formy aktu notarialnego.
- Dłużnik może zobowiązać się do zapłaty, wydania rzeczy ruchomej lub nieruchomości.
- Oświadczenie wymaga nadania klauzuli wykonalności w sądzie i może być egzekwowane przez komornika.

Dobrowolne poddanie się egzekucji przez kontrahenta

Dłużnik poddaje się egzekucji.

Przykład zastosowania:

Firma X wynajmuje magazyn Firmie Y. W celu zabezpieczenia swoich interesów, Firma X zobowiązuje Firmę Y do poddania się egzekucji poprzez wydanie magazynu. Jeżeli Firma Y zaprzestanie płacenia czynszu, to Firma X będzie mogła uzyskać w sądzie klauzulę wykonalności dla aktu notarialnego, w którym Firma Y poddała się egzekucji.

Następnie będzie mogła udać się do komornika sądowego, aby ten przeprowadził eksmisję Firmy Y z magazynu.

Pełny faktoring

Faktor (np. bank) przejmuje ryzyko niewypłacalności dłużnika.

- Faktor wypłaca wynagrodzenie należne wierzycielowi i przejmuje ryzyko niewypłacalności dłużnika.
- Faktor zajmuje się windykacją dłużnika, a wierzyciel (faktorant) nie musi oddawać należności faktorowi.
- Dobre rozwiązanie w przypadku nowych, nieznanych kontrahentów lub ryzykownych transakcji.

Pełny faktoring

Faktor (np. bank) przejmuje ryzyko niewypłacalności dłużnika.

Przykład zastosowania:

Firma X nawiązuje współpracę z nowym kontrahentem Firmą Y. Firma X obawia się, że Firma Y nie zapłaci należności w terminie, więc zgłasza się do faktora, aby ten zabezpieczył płatność. Firma X wystawia fakturę Firmie Y, przekazuje ją do faktora, który płaci Firmie X. Następnie faktor nakazuje zapłatę za fakturę Firmie Y, która płaci faktorowi. Jeżeli Firma Y nie będzie miała środków na zapłatę, to straci faktor, a nie Firma X.

Niepełny faktoring

Faktor (np. bank) przejmuje ryzyko niewypłacalności dłużnika tylko częściowo.

- Od faktoringu pełnego należy odróżnić faktoring niepełny.
- W faktoringu niepełnym, faktor płaci wierzycielowi za fakturę i dochodzi zapłaty od dłużnika.
- Ale jeżeli dłużnik nie zapłaci faktorowi, to wierzyciel będzie musiał zwrócić pieniądze faktorowi.

Zastaw

Zabezpieczenie należności na majątku dłużnika.

- Dokonywany na ruchomościach, zwierzętach lub prawach zbywalnych (np. akcje, obligacje).
- Zastaw umowny – wystarczy sama umowa.
- Zastaw rejestrowy – konieczne zawarcie umowy oraz wpis do rejestru.
- Jeżeli dłużnik nie wykona swojego zobowiązania, wierzyciel może zaspokoić się z rzeczy objętej zastawem.
- Przeniesienie własności rzeczy przez dłużnika nie ma wpływu na zastaw.

Zastaw

Zabezpieczenie należności na majątku dłużnika.

Przykład zastosowania:

Firma X wynajmuje halę produkcyjną Firmie Y. Umowa najmu przewiduje zastaw na rzeczach Firmy Y wniesionych do hali, np. surowce, maszyny, urządzenia, towary (tj. ruchomości). Jeżeli Firma Y zaprzestanie płacenia czynszu, to Firma X będzie mogła dokonać sprzedaży ruchomości w zastawie w drodze egzekucji komorniczej.

Hipoteka

Zabezpieczenie należności na nieruchomości dłużnika.

- Dłużnik zabezpiecza swoje zobowiązanie własną nieruchomością.
- Hipoteka powstaje dopiero z chwilą wpisu jej w księdze wieczystej nieruchomości.
- Podstawą wpisu hipoteki do księgi wieczystej jest oświadczenie właściciela nieruchomości obciążanej o ustanowieniu hipoteki złożone w formie aktu notarialnego pod rygorem nieważności.
- Wierzyciel nie może samodzielnie sprzedać nieruchomości, potrzebna jest egzekucja komornicza.

Podsumowanie

Najczęściej stosowane zabezpieczenia w praktyce.

- Wnikliwa weryfikacja kontrahenta.
- Porządnie napisana umowa, która zabezpiecza interesy.
- Weksel.
- Poręczenie.

Nagranie zostało zrealizowane w ramach projektu
Centrum Rozwoju MŚP.

Zapraszamy na kanał PARP na YouTube,
gdzie znajdziesz **więcej rozmów z ekspertami.**

Kontakt

Radca prawny Paweł Terpiłowski

tel.: +48 668 199 698

e-mail: p.terpilowski@ptkrp.pl

www.ptkrp.pl

www.sprawnie.com

